

QUATRE RATLLES

EL CENTENARI DE LA COL·LECCIÓ «RAIXA»

Recentment, la col·lecció «Raixa» d'Editorial Moll ha arribat al seu número 100, amb un volum que recull diversos articles de Francesc de B. Moll, l'home que, des de fa quaranta anys, ha mantingut en vida aquesta col·lecció, i tantes d'altres activitats editorials i culturals. Els articles, de tema lingüístic i gramatical, s'apleguen sota el títol de *L'home per la paraula*, i són fruit de la col·laboració de Moll al diari «El Correo Catalán».

ANGEL GUIMERA VIST PER JOSEP YXART

Com a darrera commemoració editorial del cinquantenari de la mort de Guimerà, la col·lecció «Antologia Catalana» d'Edicions 62 ha publicat un volum que recull els escrits del crític Josep Yxart sobre els treballs teatrals i poètics guimeranians. Aquest volum, alhora que ens subministra un material bàsic per a la comprensió de Guimerà, constitueix una de les raríssimes reedicions modernes dels textos crítics de Josep Yxart, el crític literari cabdal de la Renaixença. El volum és a cura de Rosa Cabré i Monné.

TEORIA DE LA NOVEL·LA

La col·lecció «Pinya de Rosa» de Dopesa ha publicat *La novel·la del futur* d'Anaïs Nin, on l'autora nord-americana d'origen català exposa la seva teorització literària, centrada sobretot en la creació novellística. L'interès de l'assaig d'Anaïs Nin prové de la reflexió sobre la pròpia obra, en una escriptora pertanyent a la gran generació de la novel·la nord-americana.

REEDICIÓ DE C. A. JORDANA

A la col·lecció «Antologia Catalana», ha estat reeditada la novel·la curta de C. A. Jordana *El Rusio i el Pelao*, publicada el 1950 a Xile. El volum conté un pròleg de Josep M. Benet i Jornet, que analitza la trajectòria literària de Jordana i ens situa aquesta producció tardana, ambientada a l'exili xilè, en la qual retrobem dues característiques de l'escriptor: la precisió de l'anàlisi psicològica i la correcció magnífica i asèptica de la llengua.

INTRODUCCIÓ A PIAGET

«Llibres a l'abast» ha inclòs al seu catàleg l'estudi de Mary Ann S. Pulaski, *Per comprendre Piaget*. Aquest volum resumeix i articula el pensament i les teories de Jean Piaget, autor que actualment obté una gran

difusió entre els nostres educadors, i per a l'aprofundiment del qual comptem des d'ara amb aquest estudi introductor, d'una utilitat comprovada.

DOS NOUS VOLUMS DE LA «BERNAT METGE»

Dins la sèrie d'escriptors llatinos, la Fundació Bernat Metge ha editat els volums corresponents a Sallusti (*Apèndix*) i Ciceró (*Discursos*, volum X). El primer ha estat traduït per Josep-Ignasi Ciruelo, i el segon —que correspon a les famoses *Catilinàries*—, per Oliveri Nortés, que prossegueix la tasca que en la traducció d'aquest autor havien fet Joan Estelrich, Josep Vergés, Llorenç Riber i Eduard Valentí. Cal retreure a aquests volums la desacostumada quantitat d'errades amb què han sortit, cosa inacceptable en llibres del rigor i del preu de la col·lecció.

UNA BIOGRAFIA DE PONÇ PILAT

A la col·lecció «Pinya de Rosa» ha estat publicat el llibre finalista del premi Joan Estelrich 1974, la biografia *Ponç Pilat, governador de Províncies* de Joaquim Isern. L'autor, investigador de diversos temes d'història antiga i moderna, s'ha plantejat la biografia del governador romà que intervingué en el procés i la mort de Crist, acudint a tota mena de material literari i arqueològic per a reconstruir-ne la vida i els fets.

COSTA I LLOBERA I PICÓ I CAMPAMAR

El canonge de la Seu de la Ciutat de Mallorca, Bartomeu Torres Gost, autor d'una biografia monumental, *Miguel Costa y Llobera, itinerari espiritual de un poeta* (Barcelona 1971), acaba de publicar una altra aportació a la bibliografia de dos mallorquins de la Renaixença: *Epistolari de Miquel Costa i Llobera amb Ramon Picó i Campamar*. La transcripció i les notes il·luminen punts difícils que tan bé coneix el doctor Torres Gost. L'edició, de caràcter privat, és a càrrec de la biblioteca «Bartolomé March».

UN REPORTATGE DE BLADE DESUMVILA

El 1956, després de disset anys d'exili, Artur Bladé i Desumvila retornà a Catalunya i hi féu una estada de tres mesos. Durant aquest temps copsà ambients, constata deficiències i mutismes, descobrí senyals d'una història malmesa que continuava. Les seves impressions foren publicades a «La Nostra Revista» i a «Pont Blau», de Mèxic, i

darrerament «Editorial Pòrtic» reuní els textos, ampliat i escurçats alhora, al llibre *Viatge a l'esperança* (1973), que recull, amb la sagacitat i la gràcia planera del repòrter, intel·ligent i murri, que el caracteritzen, el cúmul de sensacions, de petites o grans descobertes, de converses amb amics, amb catalans desconeguts o amb immigrants catalanitzant-se, que formen una realitat difícil d'interpretar d'una manera dogmàtica i definitiva. Després Bladé, en tornar per romandre al país, s'ha fet un nom, des d'una parcel·la poc conreada de les nostres lletres: la biografia viva, anecdòtica, els records de la vila natal i de la Ribera d'Ebre, les petites monografies històriques.

POEMES EN PROSA DE CARNER-RIBALTA

Josep Carner i Ribalta, balaguerí rodamón, que acompanyà Màcia a Rússia i que ha publicat les seves memòries a París: *De Balaguer a Nova York, passant per Masnou i Prats de Molló*, retornà fa poc un estiu al seu poble, Balaguer. Fruit d'aquell contacte, sentimental i esponeós, és el llibre *Les fades de Montmur* (Balaguer 1973) on l'allegoria i la realitat s'entrecreuen sovint. Montmur és un poblat ibèric de la seva vila nadiua.

UNA REEDICIÓ DE MOSSÈN RIBER

La Biblioteca «Les Illes d'Or» d'Editorial Moll ha tingut l'encert de reeditar el volum de mossèn Llorenç Riber *La minyonia d'un infant orat*. D'ençà de la seva aparició, l'any 1935, aquest llibre ha estat considerat una de les peces mestres de la narrativa illenca. Ara, tenim l'ocasió de rellegir unes planes de prosa brillant i perfecta on es recullen les experiències d'infantesa de l'autor.

ARTICLES DE PEDROLO

Manuel de Pedrolo ha recollit en un volum de «Llibres a l'abast» vint-i-dos articles, que componen el cos de la seva activitat periodística. La poca continuïtat del nostre autor en aquest afer, reflex de la inestabilitat i la migradesa de la premsa catalana recent, ens insinua tanmateix quina producció hauria pogut assolir aquesta dedicació del més fecund dels nostres escriptors, sempre atent a l'actualitat sota una òptica d'insubornable lleialtat.

EL PAÍS VIST PER JOAQUIM CASAS

El veterà escriptor blanenc Joa-

quim Casas ha publicat a la Biblioteca Selecta *Notícies de Catalunya (Carnet de viatge)*, on es recullen una cinquantena de textos referits als més diversos indrets de les terres catalanes, fruit de la seva dedicació viatgera. En aquest ampli retaule, les evocacions paisatgístiques van de costat amb la visió històrica o amb els esdeveniments culturals i festius.

FABULISTES ROSSELLONESOS

El conreu de la faula és viu, encara, al Rosselló i hi té una tradició que no trobem modernament al Principat. El caire popular, didàctic i sovint festiu del gènere s'acorda amb el nivell de la literatura rossellonesa que, en general, cerca el to menor, el costumisme, el cant del terror nadiu, i, amb grans excepcions, no sap —o no pot— desistir-se del localisme. D'ací l'èxit relatiu dels fabulistes —Saisset, Berga, Casapone, etcètera— que inventen, o tradueixen o adapten, els millors autors del gènere. L'acurada selecció i el lúcid pròleg de Pere Verdaguier a *Fabulistes rossellonesos* (Edicions 62), treuen de l'oblit i valoren —sense exageracions de cap mena— tretze poetes que, partint de posicions diverses —lingüístiques, estètiques, morals—, van prendre sovint la faula com a model per a assajar la poesia.

DOS LLIBRES SOBRE EL MARESME

Partint d'una bibliografia essencial i amb algunes aportacions inèdites, Esteve Albert acaba de publicar *D'Iluro a Mataró (El Maresme del segle V al segle XIII)*, on fa una ràpida síntesi del pas dels visigots, dels àrabs i dels primers repobladors per la comarca. S'atura especialment en els fundadors de Mataró i completa el breu volum amb un apèndix documental. Un caire no gens erudit, però molt saborós i viu, té un altre llibre del mateix autor, *El Maresme, de Dosrius estant* (1914-1921), evocació d'una infantesa rural i daurada (malgrat les limitacions de l'ambient). Personatges, festes, costums, anècdotes, trapelleres, etc. hi són evocats en una prosa planera i acolorida, per aquest inquiet, a estones desmanegat i sempre activíssim rodamón, fill de Dosrius. Ambdós llibres obtingueren sengles accessits al Premi Iluro de la Caixa d'Estalvi de Mataró, la qual els ha publicats en coedició amb Rafael Dalmau.